

Laki ympäristövahinkojen toissijaisesta korvaamisjärjestelmästä

- **Luonnoksessa erityistä pohdintaa vaativat ja poliittista linjausta odottavat kohdat on merkitty hakasuluin, säännösten taustoja ja perusteluja koskevat tekstiosuudet kursivilla.**
- Lakiluonnoksen pohjana on
 - Laki ja asetus ympäristövahinkovakuutuksesta (81/1998 ja 47/2015)
 - Laki ja asetus öljysuojarahastosta (1406/2004 ja 1409/2004)
- Ympäristövahinkojen toissijaisen korvaamisjärjestelmän (TOVA-järjestelmän) rakenne
 - Lakiluonnoksessa esimerkinomainen malli sääntelyn toteuttamiseksi, säännöksiä täsmennetään valittavan rakenteen mukaisesti
 - Lakiluonnoksessa käytössä työnimi ”TOVA-järjestelmä”
 - Rakenteen valinta liittyy kiinteästi öljyntorjunnan rahoitukseen.
 - Öljyntorjunnan rahoitusta ja rakennetta koskevat keskustelut ovat poliittisella tasolla vielä kesken, eikä niistä ole valmiita linjauksia.
 - Lakiluonnoksessa keskitytään ns. TOVA-puoleen, johon ei sisälly öljyntorjunnan rahoitusta / ÖSRAa.
- Tavoite
 - Luodaan nykyistä kattavammat TOVA-järjestelmät, joilla varaudutaan ympäristöriskien hallintaan, ympäristövahinkojen korvaamiseen ja ennallistamistoimien toteuttamiseen, kun vastuutaho on maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamattomissa.
 - Yksityisoikeudellisten korvausten (laki ympäristövahinkojen korvaamisesta, 737/1994, YVL) säilyttäminen järjestelmässä
 - Ympäristövahinkojen ennaltaehkäisemisestä johtuvien kustannusten sisällyttäminen järjestelmään, vrt. ympäristönsuojelulain (527/2014, YSL) 182a § (Viranomaisten toimivalta eräissä tilanteissa)
 - Samalla tarkastellaan koko järjestelmän rahoituspohja.
- Lakiluonnoksen lähtökohtia
 - Toiminnanharjoittajien ympäristövelvoitteet tulevat mahdollisimman pitkälle hoide-
tuksi ilman valtion taloudellista väliintuloa
 - Valittavan järjestelmän tulee toteuttaa aiheuttaja maksaa –periaatetta.
 - Ennakoitava ja hyväksyttävä järjestelmä.
 - Mahdollisimman laaja maksupohja, maksuvelvollisuuden sitominen ympäristöriskiä aiheuttavaan toimintaan.
 - Ei lisätä yritysten maksutaakkaa; maksutaso säilyisi kokonaisuutena samalla ta-
solla, mutta yksittäistapauksissa muutokset voivat olla mahdollisia.
 - Maksurasite yrityksille nykyisin
 - ympäristövahinkovakuutusjärjestelmä, yht. n. 2,7 milj. e/vuosi
 - öljysuojarahasto, yht. n. 8 milj. e/vuosi
 - Järjestelmää ei ole tarkoitus mitoitaa erittäin laajamittaisten vahinkojen varalle.
 - Järjestelmän tarkoitus kattaa uudistusten voimaantulon jälkeen ilmenevät tilanteet.

Sisällys

Laki ympäristövahinkojen toissijaisesta korvaamisjärjestelmästä	1
Sisällys	2
1 luku – TOVA-järjestelmä	3
1 § [TOVA-järjestelmän] tarkoitus	3
2 § Määritelmät	3
3 § [TOVA-järjestelmän] varat	3
4 § Varojen siirto valtion talousarviosta	3
2 luku - Ympäristövahinkomaksu	3
5 § Vuosittainen ympäristövahinkomaksu	3
6 § Kertaluonteinen ympäristövahinkomaksu	4
7 § Ympäristövahinkomaksun kantaminen ja korko	5
8 § Ympäristövahinkomaksun laiminlyönti	5
9 § Pääomarajat	5
3 luku – [TOVA-järjestelmästä] maksettavat korvaukset	5
10 § [Valtionavustuslain soveltaminen]	5
11 § Korvattavat vahingot ja kustannukset	5
12 § [Vahinkoa kärsineen omavastuu]	6
13 § Vahinkoa kärsineen myötävaikutus	6
14 § Korvauksen enimmäismäärä	6
15 § Korvauksen hakeminen [TOVA-järjestelmästä]	7
16 § Ennakkokorvaus	7
17 § Takautumisoikeus	8
[4 luku – Öljysuojarahasto]	9
[5 luku – Korvaukset öljysuojarahastosta]	9
6 luku [TOVA-järjestelmän] hallinto	9
7 luku Erinäisiä säännöksiä	9
18 § Ympäristövahinkomaksun oikaisu	9
19 § Muutoksenhaku	9
20 § [Muita erinäisiä säännöksiä]	9
8 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset	9

1 luku – TOVA-järjestelmä

1 § [TOVA-järjestelmän] tarkoitus

[TOVA-järjestelmästä] maksetaan korvauksia ympäristövahingoista [ja öljyvahingoista], näiden vahinkojen torjunta- ja ennallistamiskustannuksista sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä tai rajoittamisesta viranomaisille aiheutuneista kustannuksista siten kuin jäljempänä säädetään.

[TOVA-järjestelmästä maksetaan lisäksi korvauksia ja myönnetään avustuksia öljyntorjuntakaluston hankkimisesta ja öljyntorjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuneisiin kustannuksiin.]

2 § Määritelmät

3 § [TOVA-järjestelmän] varat

[TOVA-järjestelmän] varat kertyvät vuosittaisista ja kertaluonteisista ympäristövahinkomaksuista, edellisiltä tilikausilta kertyneistä ylijäämistä, järjestelmästä maksettujen korvausten palautuksista niihin liittyvine korko- ja muine erineen sekä 4 §:ssä tarkoitetuista valtion talousarviosta siirretyistä varoista.

4 § Varojen siirto valtion talousarviosta

Jos [TOVA-järjestelmän] varat eivät riitä sellaisten korvausten suorittamiseen, joihin korvauksen saajalla on oikeus, [TOVA-järjestelmään] voidaan siirtää tarvittavat varat valtion talousarviosta 14 §:ssä säädettyyn korvauksen enimmäismäärään asti. Varoja voidaan siirtää, jos [TOVA-järjestelmän] varat eivät riitä kattamaan vahinkotapahtuman hoitamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Kun [TOVA-järjestelmään] on kertynyt riittävästi varoja, tuloutetaan valtiolta siirretyt varat takaisin valtion talousarvioon.

Ympäristöministeriö tekee esityksen varojen siirtämiseksi valtion talousarviosta [TOVA-järjestelmään], jos siihen on 1 momentin nojalla tarvetta. Ministeriö huolehtii myös valtion talousarviosta siirrettyjen varojen tulouttamisesta takaisin valtion talousarvioon.

2 luku - Ympäristövahinkomaksu

5 § Vuosittainen ympäristövahinkomaksu

Vuosittaista ympäristövahinkomaksua on velvollinen maksamaan sellaisen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan toiminnanharjoittaja, jota koskevan lupahakemuksen ratkaisee ympäristönsuojelulain 34 §:n mukaan valtion ympäristölupaviranomainen. Vuosittainen ympäristövahinkomaksuvelvollisuus ei koske toimintaa, jonka tarkoituksena on pilaantuneen alueen puhdistaminen.

Vuosittaisen ympäristövahinkomaksun suuruudesta säädetään liitteessä.

Vuosittainen ympäristövahinkomaksuvelvollisuus alkaa 1 momentissa tarkoitetun toiminnan aloittamista seuraavan vuoden alusta. Jos toiminta muuttuu ja muutos vaikuttaa vuosittaiseen ympäristövahinkomaksuvelvollisuuteen, maksuvelvollisuus alkaa toiminnan muuttumista seuraavan vuoden alusta. Maksuvelvollisuus päättyy sen vuoden lopussa, kun 1 momentissa tarkoitettu toiminta ja toimintaa koskevan luvan voimassaolo on päättynyt.

- *Maksuvelvollisten joukko on laajempi kuin nykyisessä ympäristövahinkovakuutuksessa. Vakuutuksen soveltamisalan rajausta yksityisoikeudellisiin yhteisöihin poistuisi toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun ja kilpailuoikeudellisen näkökulman vuoksi. Lisäksi jätteen hyödyntämistä koskeva poikkeus poistuisi samasta syystä.*
- *Pilaantuneiden alueiden puhdistamista koskeva poikkeus säilytettäisiin uudessa järjestelmässä, koska PIMA-tapauksissa ilmoitusmenettely on pääsääntö, eikä lupatilanteita ole tarkoituksenmukaista kohdella eri tavalla. Lisäksi pilaantuneiden alueiden kunnostus on määräaikaista toimintaa, jonka tarkoituksena on parantaa ympäristön tilaa.*
- *Nykyisen ympäristövahinkovakuutuksen maksuvelvollisia ovat myös vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) mukaisen, Tukesin myöntämän luvan haltijat. Nämä toimijat ovat usein myös AVIn myöntämän ympäristöluvan haltijoita tai muun ympäristönsuojelulain lupamenettelyn piiriin kuuluvia toiminnanharjoittajia ja siten tämän ehdotuksen mukaan joko vuosittaisen tai kertaluonteisen maksuvelvollisuuden piirissä. Vuosittaisen ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden rajaaminen AVIn myöntämän ympäristöluvan haltijoihin edesauttaisi [TOVA-järjestelmän] hallinnollista keveyttä ja siten tehokkuutta. Ne Tukesin myöntämän luvan haltijat, jotka eivät jatkossa olisi maksuvelvollisia järjestelmään, olisivat muuta kuin välitöntä ympäristön pilaantumisen vaaraa harjoittavia toimijoita (esim. tulipalo- tai räjähdysvaara).*
- *Maksuvelvollisuuden alkaminen sidotaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan. Esim. se, onko toimintaa koskeva lupa lainvoimainen vai ei, ei vaikuta maksuvelvollisuuteen (ks. esim. YSL 199 §, luvanvaraisen toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta).*
- *Luvanvaraisen toiminnan olennainen muuttaminen YSL 29 §*
- *Maksuvelvollisuuden päättymiseksi sekä toiminnan että toimintaa koskevan luvan voimassaolon on tullut päättyä (ks. tarkemmin YSL 9 luku). Maksuvelvollisuus ei päätty, jos toiminta on esimerkiksi väliaikaisesta maksukyvyttömyydestä johtuen keskeytynyt, jos lupa on edelleen voimassa.*

6 § Kertaluonteinen ympäristövahinkomaksu

Kertaluonteista ympäristövahinkomaksua on velvollinen maksamaan sellaisen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan toiminnanharjoittaja:

- 1) jota koskevan lupahakemuksen ratkaisee ympäristönsuojelulain 34 §:n mukaan kunnan ympäristölupaviranomainen,
- 2) josta on tehtävä ympäristönsuojelulain 115 a §:n mukainen ilmoitus tai
- 3) josta on tehtävä ympäristönsuojelulain 116 §:n mukainen rekisteröinti-ilmoitus.

Kertaluonteinen ympäristövahinkomaksuvelvollisuus alkaa 1 momentissa tarkoitetun toiminnan aloittamista seuraavan vuoden alusta. Maksun suuruus on [xx] euroa.

Maksupohjan laajennus verrattuna nykyiseen ympäristövahinkovakuutukseen.

Maksuvelvollisuus olisi sellaisella toiminnanharjoittajalla, jonka harjoittamaan toimintaan liittyisi ympäristön pilaantumisen vaaraa, mutta pienemmässä määrin kuin vuosittaisen ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden piiriin kuuluvien toiminnanharjoittajien kohdalla.

7 § Ympäristövahinkomaksun kantaminen ja korko

[ELY-keskus/KEHA-keskus] kantaa 5 §:ssä tarkoitetun vuosittaisen ympäristövahinkomaksun ja 6 §:ssä tarkoitetun kertaluonteisen ympäristövahinkomaksun. Ympäristövahinkomaksu erääntyy maksettavaksi [ELY-keskuksen/KEHA-keskuksen] määräämänä ajankohtana, kuitenkin aikaisintaan [huhtikuun viimeisenä päivänä]. [ELY-keskus/KEHA-keskus] lähettää maksuvelvollisille maksupäätöksen viimeistään 30 päivää ennen eräpäivää.

Ks. muutoksenhaku 20 §

8 § Ympäristövahinkomaksun laiminlyönti

Jos toimintaa on harjoitettu ilman ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa tai ilmoituspäätöstä taikka rekisteröintiä, toiminnanharjoittajalta kannetaan perimättä jäänyt ympäristövahinkomaksu [tai sen osa] 50 prosentilla korotettuna.

Korotetun ympäristövahinkomaksun jälkikanto voidaan toimittaa kolmen vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksuvelvollisuus olisi alkanut.

9 § Pääomarajat

Vuosittaisen ympäristövahinkomaksun kantaminen lopetetaan sen vuoden lopussa, jona [TOVA-järjestelmän] pääoma on noussut [20 miljoonaan] euroon. Kantaminen aloitetaan uudelleen sen vuoden päätyttyä, jona järjestelmän pääoma on [10 miljoonaa] euroa tai vähemmän.

Ympäristöministeriön on viipymättä ilmoitettava [ELY-/KEHA-keskukselle], jos järjestelmän pääomassa tapahtuu 1 momentissa tarkoitettu muutos.

3 luku – [TOVA-järjestelmästä] maksettavat korvaukset

10 § [Valtionavustuslain soveltaminen]

[TOVA-järjestelmästä myönnettäviin korvauksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tästä laista muuta johdu.]

11 § Korvattavat vahingot ja kustannukset

Tämän lain nojalla maksetaan korvausta

- 1) ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994) tarkoitetusta ympäristövahingosta sekä tällaisen vahingon torjuntakustannuksista ja kustannuksista vahingoittuneen ympäristön saattamiseksi ennalleen, jos korvausta ei ole täysimääräisesti saatu perityksi korvausvelvolliselta ja jos korvausta ei saada korvausvelvollisen vastuuvakuutuksesta;
- 2) viranomaiselle ympäristönsuojelulain 182a §:ssä tarkoitetuista toimista aiheutuneista kustannuksista, jos kustannuksia ei ole täysimääräisesti saatu perityksi toiminnasta vastaavalta taholta;

Tämän lain nojalla maksetaan korvaus 1 momentissa tarkoitetuista vahingoista ja kustannuksista myös tilanteissa, joissa korvausvelvollista tai kustannuksista vastaavaa tahoa ei ole saatu selvitettyksi.

Pykälässä säädettäisiin tämän lain nojalla maksettavien vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa korvattavat vahingot ja kustannukset määriteltäisiin viittaamalla ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettuihin ympäristövahinkoihin sekä tällaisten vahinkojen torjunta- ja ennallistamiskustannuksiin. Korvauksen maksamisen edellytyksenä olisi se, että korvausta ei olisi täysimääräisesti saatu perityksi ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitetulta korvausvelvolliselta tai tämän vastuuvakuutuksesta. Korvattavien vahinkojen ja kustannusten määrittely vastaisi tältä osin voimassa olevan ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain (81/1998) 1 §:ää.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan nojalla korvattaisiin viranomaiselle ympäristönsuojelulain 182a §:ssä tarkoitetuista toimista aiheutuneet kustannukset. YSL 182a §:n mukainen toimivalta on keskitetty valtion valvontaviranomaiselle toimiin liittyvän merkittävän harkintavallan ja toimien poikkeusluontoisuuden vuoksi. Tämä koskee myös tilanteita, joissa toimintaa valvova viranomainen on kunta.

Ympäristönsuojelulain 182a §:n soveltamistilanteissa toiminnasta vastaava taho on tyypillisesti maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamattomissa. YSL 182a §:n soveltamiskynnys on korkea koskien vain välttämättömiä toimia vakavissa vaara- ja haittilanteissa. Vaaratilanteen on oltava konkreettinen ja, jos viranomaistoimiin ei ryhdytä, haitallisia vaikutuksia on pidettävä todennäköisinä. Viranomaisilla ei ole toimivaltaa toimia, jos kyse on vain omaisuuden tai sen käytön kannalta merkittävästä vahingon tai haitan vaarasta. Toimien mitoittamisessa on huomioitava suhteellisuusperiaate. Toimivalta ei ulotu esimerkiksi tavanomaisiin toiminnan lopettamisvelvoitteiden toteuttamiseen, jos ne eivät ole välttämättömiä toimia ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuvassa vakavassa vaara- tai haittilanteessa (HE 116/2018).

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin kaikkien [TOVA-järjestelmästä] maksettavien korvausten osalta, että korvausta maksettaisiin myös tilanteissa, joissa korvausvelvollista tai kustannuksista vastaavaa tahoa ei olisi saatu selvitettyksi.

12 § [Vahinkoa kärsineen omavastuu]

13 § Vahinkoa kärsineen myötävaikutus

Jos vahinkoa kärsinyt on myötävaikuttanut vahingon syntymiseen, korvausta maksetaan ainoastaan siltä osin kuin muut syyt ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen. Jos vahinkoa kärsinyt on luonnollinen henkilö, hänen myötävaikutuksensa voidaan ottaa korvausta alentavana tekijänä huomioon kuitenkin vain, jos myötävaikutus on ollut tahallista tai törkeän huolimaton.

Pykälä vastaa ympäristövahinkovakuutuslain 14 §:ää, vrt. vahingonkorvauslain (412/1974) 6:1 (vahingonkärsijän tuottamus voidaan tuottamuksen asteesta riippumatta ottaa huomioon korvausta alentavana tekijänä).

Jotta vahinkotapahtuman kustannusten kohdistuminen johonkin toiseen (vakuutuksen antaja, rahasto, valtio tai muu) ei lisäisi toimijan riskinottoa, korvausoikeuden järjestelmästä on oltava täsmällisesti rajattu ja selkeä. Ks. jäljempänä myös 17 § Takautumisoikeus.

14 § Korvauksen enimmäismäärä

Yhdestä korvattavasta tapahtumasta maksetaan 11 §:ssä tarkoitettuja korvauksia enintään [30] miljoonaa euroa.

15 § Korvauksen hakeminen [TOVA-järjestelmästä]

Korvausta [TOVA-järjestelmästä] haetaan kirjallisella hakemuksella kahden vuoden kuluessa siitä, kun korvauksia 11 §:ssä tarkoitetuista vahingoista ja kustannuksista ei ole saatu perityksi taikka korvausvelvollista tai kustannuksista vastaavaa tahoa ei ole saatu selvitettyksi. Erityisestä syystä voidaan määräjän jälkeenkin tehty hakemus ottaa käsiteltäväksi.

Hakemus osoitetaan...

Jos samaa vahinkoa tai kustannuksia koskeva korvausasia on vireillä tuomioistuimessa, korvausvaatimus voidaan 1 ja 2 momentissa säädetyn estämättä esittää vuoden kuluessa siitä, kun asiassa annettu tuomio on saanut lainvoiman.

Korvauksen myöntäminen [TOVA-järjestelmästä] edellyttää selvitystä siitä, miten korvauksia 11 §:ssä tarkoitetuista vahingoista ja kustannuksista on yritetty periä 11 §:ssä tarkoitettulta korvausvelvolliselta tai kustannuksista vastaavalta taholta.

Erityisestä syystä hakemus voitaisiin käsitellä määräjän jälkeenkin (1 mom.). Kyseinen tilanne voisi koskea esimerkiksi korvausta hakevia yksityishenkilöitä silloin, kun nämä eivät ole aiemmin saaneet tietää vahingosta.

Korvauksen hakijan selvitysvelvollisuus vastaa nykyisestä öljysuojarahastosta maksettavia korvauksia koskevaa selvitysvelvollisuutta. Selvitysvelvollisuus on kevyempi kuin nykyisessä ympäristövahinkovakuutuksessa, jossa lain mukaan edellytetään esimerkiksi epäonnistunutta ulosmittausyritystä ("korvausta ei ole saatu perityksi korvausvelvolliselta ulosmittauksessa taikka konkurssin tai muun maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen tai korvausvelvollisen purkautumisen takia ja korvausta ei saada korvausvelvollisen vastuuvakuutuksesta").

Öljysuojarahastolaista annetun hallituksen esityksen 119/2004 11 §:n perusteluiden mukaan "Selvityksen riittävyden harkitsisi öljysuojarahaston hallitus tapauskohtaisesti ottaen huomioon hakijan tosiasialliset mahdollisuudet korvauksen perimiseen tai korvausvelvollisuuden selvittämiseen. Korvauksen hakijan selvitysvelvollisuus olisi joka tapauksessa lievempi kuin ympäristövahinkovakuutuslain mukainen selvitysvelvollisuus, jonka mukaan vakuutuskorvauksen maksaminen edellyttää tuloksetonta ulosmittausyritystä, jollei ole kysymys konkurssista tai muusta maksukyvyttömyysmenettelystä".

Kevyempi selvitysvelvollisuus tukisi korvausten nopeaa maksamista ja olisi erityisen tärkeä sellaisissa tilanteissa, joissa on välttämätöntä toteuttaa nopeita toimia ihmisten terveyttä ja ympäristöä uhkaavan vaaratilanteen hallitsemiseksi. Aiheuttamisperiaatteen toteutumista turvaa 17 §:n mukainen takautumisoikeus.

16 § Ennakkokorvaus

[TOVA-järjestelmästä] voidaan myöntää ennakkokorvausta 11 §:ssä tarkoitetuista viranomaisille aiheutuneista kustannuksista ilman 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua selvitystä, jos selvitystä ei vahingon tai kustannusten suuruuden, toimien kiireellisyyden taikka vastuukysymysten epäselvyyden vuoksi voida kohtuudella edellyttää.

Ennakkokorvausta koskevassa hakemuksessa hakijan on esitettävä selvitys korvattavista kustannuksista ja kustannusten aiheutumisen syistä sekä syistä, joiden perusteella 11 §:ssä tarkoitettuun perintään tai korvausvelvollisen selvittämiseen ei ole ryhdytty. Lopullinen korvaus myönnetään sen jälkeen, kun hakija on esittänyt selvityksen aiheutuneista lopullisista kustannuksista.

Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan öljysuojarahastolain 11 §:n tapaan ennakkokorvauksen maksamisesta [TOVA-järjestelmästä]. Ennakkokorvausta voitaisiin

maksaa viranomaisille ympäristövahinkojen torjunnasta ja ennallistamisesta sekä vakavien ihmisten terveyteen ja ympäristöön kohdistuvien vaarojen ehkäisemiseksi tarvittavien toimien rahoittamiseksi. Käytännössä ennakkorvausta voitaisiin maksaa esimerkiksi pelastuslaitoksille ja ELY-keskuksille.

Pykälän tarkoituksena olisi varmistaa korvausten maksaminen nopeasti, kun se olisi kohtuussyistä perusteltua. Ennakkorvauksen sisällyttäminen uuteen järjestelmään on tärkeää, koska rahoituksen pikainen järjestäminen viranomaistoimien toteuttamiseksi voi yksittäistapauksessa olla ratkaisevaa laajempien vahinkojen ja haittavaikeutusten välttämiseksi. Erityisesti tilanteissa, joissa toimien toteuttamisesta viranomaisille aiheutuvat kustannukset ovat suuruudeltaan merkittäviä, viranomaisten ryhtymistä hankaliin ja aikaa vieviin perintätoimiin esimerkiksi vakuutusyhtiötä kohtaan ei voitaisi kohtuudella edellyttää. Ennakkorvauksen maksaminen olisi perusteltua myös silloin, kun vastuukysymykset asiassa olisivat epäselvät ja korvausvastuun selvittäminen edellyttäisi pitkäkestoista ja kallista oikeudenkäyntiä. Ennakkorvausmenettely ei olisi ensisijainen ja rajoittamaton. Ennakkorvauksen maksaminen [TOVA-järjestelmästä] ei tulisi kyseeseen, jos korvausvelvollisesta tai kustannuksista vastaavasta tahosta ei olisi epäilystä ja korvaus olisi myös käytännössä nopeasti saatavissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ennakkorvauksen maksamisen edellytykseksi hakijalle velvollisuus esittää selvitys korvattavista kustannuksista ja kustannusten aiheutumisen syistä sekä syistä, joiden perusteella 11 §:ssä tarkoitettuun perintään tai korvausvelvollisen selvittämiseen ei ole ryhdytty. Selvityksen riittävyttä arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Ennakkorvauksen maksamiselle asetettujen edellytysten täyttyessä ennakkorvaus tulisi maksaa hakijalle ilman tarpeetonta viivästystä. Lopullinen korvaus [TOVA-järjestelmästä] myönnettäisiin sen jälkeen, kun hakija olisi esittänyt selvityksen aiheutuneista lopullisista kustannuksista.

Kustannusten takaisinperinnästä aiheuttamisperiaatteen mukaisesti vastaisi tarvittaessa [TOVA-järjestelmä] sille säädetyin 17 §:ssä tarkoitettua takautumisoikeuden nojalla.

Nykyisestä ympäristövahinkovakuutuksesta ei makseta ennakkorvauksia.

17 § Takautumisoikeus

[TOVA-järjestelmästä] korvausta saaneen oikeus saada korvausta 11 §:ssä tarkoitettulta korvausvelvolliselta tai kustannuksista vastaavalta taholta siirtyy [TOVA-järjestelmälle] siltä osin kuin korvausta on maksettu. Erityisestä syystä korvauksen perimisestä voidaan luopua kokonaan tai osittain.

Pykälässä säädettäisiin aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen kannalta tärkeästä takautumisoikeudesta. [TOVA-järjestelmästä] maksettaisiin korvauksia vain, jos korvausvelvollinen tai toimista vastaava taho olisi maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamattomissa. Jos [TOVA-järjestelmästä] maksettujen korvausten jälkeen korvausvelvollinen tai kustannuksista vastaava taho osoittautuu maksukykyiseksi, [TOVA-järjestelmästä] maksetut korvaukset perittäisiin takaisin. Korvauksen takaisinperinnästä voitaisiin erityisestä syystä luopua kokonaan tai osittain. Tällainen syy olisi esimerkiksi perittävien kustannusten vähäinen määrä.

[4 luku – Öljysuojarahasto]

[5 luku – Korvaukset öljysuojarahastosta]

6 luku [TOVA-järjestelmän] hallinto

- *mahdollinen neuvottelukunta*

7 luku Erinäisiä säännöksiä

18 § Ympäristövahinkomaksun oikaisu

19 § Muutoksenhaku

Ympäristövahinkomaksua koskevaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Muu päätös: ...saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

20 § [Muita erinäisiä säännöksiä]

8 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Järjestelmän tarkoitus kattaa uudistusten voimaantulon jälkeen ilmenevät tilanteet.

Siirtymäsäännöksissä otetaan huomioon olemassa olevat TOVA-järjestelmät ja toiminnot.

- 5 § *Vuosittainen ympäristövahinkomaksu: maksuvelvollisuus olemassa olevien toimintojen osalta*

- 6 § *Kertaluonteinen ympäristövahinkomaksu: maksuvelvollisuus olemassa olevien toimintojen osalta, maksu kerättäisiin järjestelmän voimaan tullessa myös jo toimintaa harjoittavilta.*